

Revideret marts 2019

Samarbejdsaftale om personlig hjælp, hjælp til kommunikation samt ledsagelse i forbindelse med hospitalsbehandling

Indhold

Samarbejdsaftalens hovedelementer	2
Målgruppe.....	2
Generelle forpligtelser	2
Akutte behandlingsforløb.....	3
Planlagte behandlingsforløb	4
Eksempler på opgaver, som det kommunale personale kan bistå med	4
Afregning	5
Patientens befordring til hospital	5
Ansvar	5
Særlige forhold vedr. borgere, der har personlige hjælpere i hjemmet	6
Særligt for respirationspatienter	6
Særligt for borgere på Region Midtjyllands sociale tilbud.....	6
Særligt for specialtandplejen	6
Særligt for borgere, der behandles udenfor Region Midtjylland	6
Særligt for borgere med folkeregisteradresse udenfor Region Midtjylland, der behandles på et hospital i Region Midtjylland	6
Særligt for privathospitaler.....	7
Særligt for anbragte børn og unge	7
Færdigbehandlede patienter	7
Fortolkning af aftalen	8
Kontaktpersoner:	8

Samarbejdsaftalens hovedelementer

Region Midtjylland og kommunerne i regionen har indgået denne aftale om personlig hjælp, hjælp til kommunikation og ledsagelse i forbindelse med hospitalsbehandling. Samarbejdsaftalen er et bilag til sundhedsaftalen for perioden 2015 – 2018.

Samarbejdsaftalen har følgende hovedelementer:

- Aftalen skal sørge for, at borgere med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer får den nødvendige personlige hjælp, hjælp til kommunikation og ledsagelse i forbindelse med behandling på hospitalet.
- Aftalen gælder ved indlæggelse og ambulant behandling, undersøgelse og kontrol
- Aftalen gælder både det somatiske og det psykiatriske område.
- Vurderingen af behov for ledsagelse påhviler alene hospitalet. Det er ligeledes hospitalet, der har betalingsforpligtelsen ved ledsagelse.
- Aftalen gælder både i forbindelse med akutte og planlagte behandlingsforløb på hospitalet.
- Aftalen gælder ikke for praksissektoren.

"Personlig hjælp, hjælp til kommunikation og ledsagelse" betegnes i samarbejdsaftalen som "ledsagelse". "Ledsagelse" omfatter transport til og fra hospital og ophold på hospital.

Målgruppe

Samarbejdsaftalen gælder både det somatiske og det psykiatriske område.

Bistand ved ledsagelse kan eksempelvis være relevant i forhold til borgere med lav udviklingsalder/udviklingshæmning, manglende kommunikationsevner/intet sprog, psykotisk tilstand, angsttilstand, udad reagerende adfærd, selvskadende adfærd eller demens.

Det er borgerens funktion og adfærd, der er afgørende for, om hospitalet vurderer, at borgeren har behov for ledsagelse. I nogle situationer er det nødvendigt, at der er et kendt menneske til stede, som kan skabe den tryghed, der er nødvendig for, at en behandling kan gennemføres. Der kan også være behov for, at personale med særlige - typisk pædagogiske - kompetencer er til stede for, at en behandling kan gennemføres.

Samarbejdsaftalen omfatter alle borgere uanset alder, som kommunen er i kontakt med, og hvor det ikke har været muligt at få pårørende til at følge borgeren på hospitalet. Kommunen er ansvarlig for at afklare, om der er pårørende, der kan ledsage borgeren på hospitalet i stedet for en kommunal ansat ledsager. Børn bør altid følges ved indlæggelse eller ambulant besøg på hospitalet - normalt af forældre eller andre voksne, der drager omsorg for barnet.

Samarbejdsaftalen regulerer alene den ledsagelse, der finder sted for borgere med folkeregisteradresse i Region Midtjylland, og som behandles på et hospital i Region Midtjylland.

Generelle forpligtelser

Det er hospitalet, der har ansvaret for at vurdere, om der er behov for ledsagelse i den enkelte borgers tilfælde.

Hvis kommunen ved planlagte behandlingsforløb vurderer, at en borger har behov for ledsagelse, skal kommunen gøre hospitalet opmærksom på dette, så snart kommunen er bekendt med, hvor borgeren

skal behandles. Kommunen begrundes sin vurdering overfor hospitalet. Hospitalet er ansvarlig for at udfylde standardkontrakten og sende den til kommunen. Der anvendes "Standardkontrakt til indgåelse af aftale om personlig hjælp, hjælp til kommunikation samt ledsagelse i forbindelse med hospitalsbehandling" ([link til standardkontrakt](#)) ved indgåelse af aftale om ledsagelse.

Hvis hospitalet vurderer, at en borger har behov for ledsagelse, og kommunen kan stille denne hjælp til rådighed, skal den konkrete aftale med kommunen indgås forud for planlagt behandling. Det er alene hospitalet, der kan træffe denne beslutning.

Ved akut opstået behandlingsbehov vurderer kommunen, om der er behov for ledsagelse, og sender i givet fald ledsager med. Ved ankomst til hospitalet afklarer hospitalet, om der er behov for fortsat ledsagelse.

Såfremt kommunen skal ledsage en borger, kan det alene foregå i den udstrækning, kommunen har det nødvendige personale til rådighed. Dette gælder for både akutte og planlagte behandlingsforløb. Hvis kommunen ikke kan stille personale til rådighed, skal hospitalet stille personale til rådighed.

Hospitalet skal så vidt muligt tilrettelægge forløbene således, at ventetid minimeres, og flere undersøgelser/behandlinger samles på én dag.

Borgeren skal give samtykke til, at der må udveksles informationer mellem kommune og hospital om borgeren og der derved kan indgås en aftale om ledsagelse.

Akutte behandlingsforløb

De akutte behandlingsforløb kan bestå af enten ambulante behandling eller indlæggelse. Behandlingsbehovet kan enten være akut opstået eller subakut, hvor borgeren indkaldes med kort varsel.

- Ved akut opstået behandlingsbehov vurderer kommunen, om der er behov for ledsagelse og sender i givet fald ledsager med.
- Når det er muligt, kontakter kommunen akutmodtagelsen telefonisk for at aftale ankomsttidspunkt. Dette for at minimere ventetiden for både borgeren og det ledsagende personale. Ved den telefoniske kontakt redegør kommunen for sin vurdering af behov for ledsagelse under hospitalsopholdet.
- Ledsageren skal ved ankomst til hospitalet gøre opmærksom på, at han/hun er ledsager.
- Ved ankomst til hospitalet beslutter hospitalet, om der er behov for fortsat ledsagelse.
- Det er *den tilstedeværende sygeplejerske eller læge*, der tager stilling til, om der skal indgås en aftale med kommunen om personlig hjælp og/eller hjælp til kommunikation via en standardkontrakt ([link til standardkontrakt](#)).
- Det aftales lokalt, hvordan standardkontrakt og blanket til afregning sendes elektronisk mellem kommune og hospital.
- Arbejdsgang for indgåelse af aftale om ledsagelse fremgår af flowdiagram for akut behandling.

- Begge parter følger løbende op på den indgåede aftale, herunder om det fortsat er relevant med personlig hjælp og/eller hjælp til kommunikation.

Kommunen betaler for ledsagelse i de tilfælde, hvor borgeren behandles hos vagtlægen. Hvis borgeren efterfølgende visiteres til akutmodtagelsen/anden afdeling, vurderer hospitalet, om der fortsat er behov for ledsagelse. Hospitalet har i givet fald herefter betalingsforpligtigelsen for ledsageren,

Planlagte behandlingsforløb

De planlagte behandlingsforløb kan bestå af enten ambulante behandling eller indlæggelse.

Så snart indkaldelsen til det planlagte behandlingsforløb på hospitalet er kendt, går kommunen og afdelingssygeplejersken i dialog om, hvorvidt den pågældende borger har behov for ledsagelse. Dialogen føres så vidt muligt elektronisk, alternativt telefonisk. Ved behov for ledsagelse indgår hospital og kommune i god tid før det planlagte behandlingsforløb en aftale, og der udarbejdes en plan for forløbet.

- Hospitalet har ansvaret for at vurdere, om der er behov for ledsagelse i forbindelse med det planlagte forløb.
- Vurderer kommunen, at borgeren har behov for personlig hjælp, hjælp til kommunikation og/eller ledsagelse, er kommunen forpligtet til at gøre hospitalet opmærksom på dette.
- Ved bestilling af transport gøres opmærksom på - af hensyn til pladsen - om der skal ledsager med.
- *Afdelingssygeplejersken* kan indgå en aftale med en kommune om personlig hjælp og/eller hjælp til kommunikation via en standardkontrakt ([link til standardkontrakt](#)). *Afdelingssygeplejersken* har også ansvaret for at følge op på aftalen, herunder om det fortsat er relevant med personlig hjælp, hjælp til kommunikation og/eller ledsagelse.
- Det aftales lokalt, hvordan standardkontrakt og blanket til afregning sendes elektronisk mellem kommune og hospital.
- Arbejdsgang for indgåelse af aftale om ledsagelse fremgår af flowdiagram for planlagte behandlingsforløb.

Eksempler på opgaver, som det kommunale personale kan bistå med

Det kommunale personale kan bistå med:

- Ledsagelse under transport til og fra hospitalet
- Personlig pleje
- Påklædning
- Toiletbesøg
- Hjælp til at spise, drikke og tage medicin
- Psykisk støtte, herunder at være tryghedsskabende og motiverende overfor patienten under behandling

De ovennævnte eksempler er ikke udtømmende, og der er altid tale om en individuel vurdering af borgers behov.

Afregning

Hospitalet afholder kommunens udgifter til ledsagelse og anvendt tid under ophold på hospitalet, når der er indgået en aftale om at bistå med personlig hjælp, hjælp til kommunikation samt til ledsagelse til hospitalsbehandling.

Regionen afregner for:

- Timer anvendt til nødvendig ledsagelse under transport til og fra hospital samt for befordringsgodtgørelse til ledsager (lav kilometertakst)
- Transport i forbindelse med vagtskifte (lav kilometertakst)
- P-afgift på hospital, hvis betaling for parkering er påkrævet
- Timer anvendt til personlig hjælp og til kommunikation under ophold på hospital

Regionen afregner med følgende takster ved kommunal udførelse af ovenstående:

- Hverdage fra kl. 06.00 til kl. 17.00: 271,02 kr. pr. time (2018-niveau)
- Øvrige tidspunkter: 426,05 kr. pr. time (2018-niveau)

Efter hvert forløb, hvor der er indgået aftale om kommunal ledsagelse med hospitalet, opgøres det faktiske timeforbrug. Betaling for ledsagelse er gældende fra det tidspunkt, hvor transporten påbegyndes fra borgerens bopæl.

Afregning sker efter hvert forløb. Regningen sendes elektronisk til det hospital og den afdeling, der har benyttet sig af ledsagelse i forbindelse med behandling på hospitalet. Afdelingen oplyser EAN-nummer til kommunen. Blanket for afregning vedhæftes fakturaen ([link til blanket for afregning](#)).

Hvis en borger indgår i et længere behandlingsforløb (serielt forløb), hvor hospitalet vurderer, at der er behov for ledsagelse gennem forløbet, er der mulighed for at indgå en generel aftale om ledsagelse for den konkrete borger. Dette betyder, at der udarbejdes en standardkontrakt for det samlede behandlingsforløb.

Patientens befordring til hospital

Regionsrådet yder befordring eller befordringsgodtgørelse til borgeren i henhold til bekendtgørelse nr. 959/2014 om befordring og befordringsgodtgørelse efter Sundhedsloven.

Ansvar

Kommunen har ansvaret for ledsageren under ledsagelse af borgeren til, fra og på hospitalet.

Hvis ledsageren bliver påført en skade i forbindelse med ledsagelsen, skal skaden anmeldes til kommunens arbejdsskadeforsikring.

Hvis ledsageren i forbindelse med ledsagelsen forvolder en skade på andres person eller ting, skal skaden anmeldes til kommunens ansvarsforsikring.

Det ledsagende personale må kun udføre de opgaver, der er aftalt.

Særlige forhold vedr. borgere, der har personlige hjælpere i hjemmet

I tilfælde, hvor borgere har personlige hjælpere efter servicelovens § 96, skal den behandlende hospitalsafdeling vurdere, om der er behov for at opretholde denne ordning under indlæggelse. Denne vurdering skal ske hurtigt.

Ifølge ankestyrelsens principafgørelse 66-16, har en borger ikke ret til at medtage borgerstyret personlig assistance ved behandling og indlæggelser mv. på hospital. Se principafgørelsen her: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=184340>

Hvis ordningen med personlige hjælpere opretholdes under indlæggelse, skal hospitalet afholde udgiften hertil. Rent praktisk kan dette gøres ved, at aftalen mellem borger og personlig hjælper bibeholdes, og hospitalet herefter betaler kommunen, jf. denne samarbejdsaftales generelle bestemmelser.

I tilfælde, hvor forældre er ansat som personlige hjælpere for børn over 18 år, skal hospitalet tydeligt tilkendegive, hvornår forældretilstedeværelsen er i form af nødvendig hjælpertilstedeværelse (med dertil hørende betaling fra afdelingen), og hvornår den er almindelig, forventet pårørendeomsorg.

Særligt for respirationspatienter

Ledsagelse af respirationspatienter reguleres ikke via denne aftale, men af "*Samarbejdsaftale mellem Region Midtjylland og de 19 midtjyske kommuner vedr. fælles hjælperordninger for borgere med kronisk respirationsinsufficiens*", som blev godkendt af Sundhedskoordinationsudvalget den 28. november 2016 ([link til aftalen](#)).

Særligt for borgere på Region Midtjyllands sociale tilbud

Hospitalet afholder udgifterne til ledsagelse, når borgeren bor på et af Region Midtjyllands sociale tilbud, og hospitalet har godkendt, at borgeren har behov for ledsagelse. Dette gælder også for borgere på kommunale sociale tilbud.

Standardkontrakten indgås mellem hospitalet og det regionale sociale tilbud, og hospitalet afregner direkte med det regionale sociale tilbud.

Særligt for specialtandplejen

Specialtandplejen er ikke omfattet af aftalen, da specialtandplejen er finansieret 100 % af kommunerne.

Særligt for borgere, der behandles udenfor Region Midtjylland

Hvis en borger fra en kommune i Region Midtjylland behandles på et hospital uden for Region Midtjylland, må kommunen søge at indgå aftale om ledsagelse med det behandlende hospital.

Særligt for borgere med folkeregisteradresse udenfor Region Midtjylland, der behandles på et hospital i Region Midtjylland

Hvis en borger med folkeregisteradresse udenfor Region Midtjylland behandles på et hospital i Region Midtjylland, må kommunen søge at indgå aftale om ledsagelse med det behandlende hospital i Region Midtjylland. Region Midtjyllands takster for ledsagelse er gældende.

Dette gælder også for borgere, som en kommune i Region Midtjylland har visiteret til et botilbud udenfor Region Midtjylland.

Særligt for privathospitaler

Hvis en borger behandles på et privathospital (via udvidet frit sygehusvalg eller via en regional samarbejdsaftale), indgår kommunen eventuelt aftale med privathospitalet ved behov for ledsagelse.

Særligt for anbragte børn og unge

Hvis et barn/en ung er anbragt på en institution, har institutionen et udvidet forældreansvar under anbringelsen. Institutionen varetager samme opgaver under en indlæggelse/et ambulant besøg, som forældre forventes at varetage. Hvis barnet/den unge har behov for særlig socialpædagogisk støtte for at kunne gennemføre behandlingen, og hospitalet ikke er i besiddelse af denne ekspertise, kan ledsageraftalen anvendes. Se bilag til aftalen for uddybning: <https://www.sundhedsaftalen.rm.dk/siteassets/om-sundhedsaftalen/delaftale/ledsageraftale/010418/ledsageraftalen-i-forhold-til-anbragte-born-og-unge.pdf>

Færdigbehandlede patienter

Aftalen gælder også for færdigbehandlede patienter. Betaling for færdigbehandlede patienter er reguleret i Sundhedslovens § 238.

Fortolkning af aftalen

Uafklarede spørgsmål om fortolkning af elementer i aftalen, herunder opgaveansvar, afklares i hverdagen på stedet via nærmeste leder, uden opsættende virkning. Dette med henblik på at sikre borgeren et sammenhængende forløb.

Aftalen er revideret i februar-juni 2017.

Hospitalet skal én gang årligt kunne dokumentere deres udgifter til personlig hjælp, hjælp til kommunikation samt ledsagelse i forbindelse med hospitalsbehandling.

Aftalen er gældende fra 1. april 2018.

Kontaktpersoner:

Spørgsmål vedrørende samarbejdsaftalen kan stilles til:

For Region Midtjylland, Sundhedsplanlægning, sunspl@regionmidtjylland.dk

For kommunerne: Sekretariat for Rammeaftaler, takst@viborg.dk